

Een kijkje bij
de kweker

De kracht van oude fruitrassen

Wekelijks pendelt hij op en neer tussen Vlaardingen en Friesland om zijn fruitbomen en -struiken aan de man te brengen. Veel oude rassen, die allang uit de supermarkt verdwenen zijn. „Die zijn juist zeer geschikt voor amateurtelers, zoals volkstuinders.” Maar Auke Kleefstra is ook een nuchtere Fries: „Niet alles wat oud is, is goed.”

DOOR: INGE DEKKER

Je verwacht het niet meteen in de dichtbevolkte stedelijke omgeving van Rotterdam. Vier jaar geleden streek de Friese fruitboomkweker Auke Kleefstra hier neer, aan de rand van een vooroorlogse wijk in Vlaardingen. „Heel praktisch, mijn ex en mijn zontje waren hier gaan wonen, en ik wilde mijn vaderrol blijven vervullen. Ik was al aan het rondkijken voor een tweede vestiging, en het leek hier gunstig qua vraag en concurrentie.”

Kleefstra huurt er een stuk grond waar vroeger een tuincentrum stond. Een deel heeft hij beplant met fruitbomen en -struiken. Die verkoopt hij in het plantseizoen van december tot mei op vrijdagen en zaterdagen. Hij legde er ook een aantal ‘voorbeeldtuintjes’ aan, waar te zien is wat je allemaal kunt doen met de verschillende fruitsoorten die hij verkoopt. Is hij in Vlaardingen, dan runt zijn vriendin de kwekerij in het Friese Sumar. De rest van de week is ook hij daar te vinden.

Het opereren op die twee plekken heeft hem ook geleerd over de regionale verschillen in tuinieren: „In Friesland verkoop ik vooral hoogstamfruitbomen. Mensen hebben daar vaak grond bij hun huis en ze willen het oude landschappelijke beeld met hoogstambomen weer terug. In de omgeving van Rotterdam zie ik dat veel mensen een volkstuin hebben, vaak met een huisje erop waar ze het weekend verblijven. Een soort Russische datsja’s. Die volkstuincultuur ken ik uit Friesland helemaal niet. In Vlaardingen verkoop ik vooral kleinere bomen en struiken, zo is er veel vraag naar kruisbessen. Er zijn hier ook steeds meer jonge gezinnen en vrouwen die, los van hun mannen, een volkstuin hebben.”

Terug in beeld

De liefde voor oude fruitrassen begon tijdens zijn opleiding op Frederiksoord in Drenthe: „die beroemde, goeie ouwe tuinbouwschool”. De school is verhuisd, maar de ‘perenleiding’ - een lange haag

Persoonlijke favorieten van Auke Kleefstra:

Appel ‘Lombarts Calville’ (afkomstig uit Zundert, Noord-Brabant): een groene, daarna gele appel, zoetzure smaak en goed bewaarbaar. De boom is een vrij compacte groeier, weinig gevoelig voor ziektes. Geeft een goede productie. Geschikt voor de meeste grondsoorten behalve veengrond.

Peer ‘Seigneur d’Esperen’ (klemtoom op d’Es, afkomstig uit Mechelen, België): een peer bijna zo rond als een appel, zoet, maar ook iets zuur, smelt niet helemaal op de tong, is rijp rond de verjaardag van Auke Kleefstra, 21 september.

Appel Lombarts Calville.
(Foto's: Auke Kleefstra)

Peer Seigneur d'Esperen

Fruitboomkweker Auke Kleefstra
(Foto: Studio Bladgroen)

Een selectie van Kleefstra's appelrassen, uitgesteld op de Beurs Groene Passie. (Foto: AVVN)

van leiperen - is er nog. „Ik ontdekte dat daar wel dertig soorten peren hingen die je niet in de winkel kon krijgen, daar viel voor een jongen van 17 jaar heel wat te ontdekken. Ik vroeg de directeur of ik ermee aan de slag mocht, die zei: ‘Mijn zegen heb je’. Ook op mijn kostadres in de buurt stonden oude appelbomen die ik niet kende. De vraag waarom die soorten buiten beeld waren geraakt, intrigeerde mij.”

Inmiddels zijn ‘vergeten’ groente- en fruitrassen weer hip. Wat maakt die oude rassen nou eigenlijk zo bijzonder, zijn sommige niet terecht vergeten, omdat ze gewoon niet lekker zijn? Kleefstra legt uit: „Tegenwoordig moeten alle appels in de supermarkt smaken als een snoepje en ze moeten lang te bewaren zijn. Daarnaast moet de productie per boom per jaar zo hoog mogelijk zijn. Vroeger hadden mensen geen koelcellen om de hele winter verse handappels te bewaren. Dus kweekte men verschillende soorten appels voor verschillende doelein-

den. Zo werden bepaalde appelsoorten gedroogd en in de hete bliksem verwerkt. Dat waren dan qua smaak geen toppers, maar zo had men toch in het voorjaar nog iets van fruit. Er werden dus andere eisen gesteld dan alleen smaak, je moet dat in de tijd zien.”

Kleefstra ziet naast de diversiteit in smaken en toepassingen andere redenen om de oude rassen weer te promoten. „Veel oude rassen zijn juist zeer geschikt voor amateurtelers, zoals volkstuinders, die liever geen gif gebruiken. Die rassen zijn ontstaan in een tijd dat er nog geen chemische bestrijdingsmiddelen waren, en zijn vaak beter resistent tegen ziektes dan de moderne rassen uit de commerciële fruitteelt. Daarnaast bloeien ze vaak wat later, met daardoor minder kans op nachtvorstschade. Ze geven vaak wat minder fruit dan de commerciële rassen, maar dat is voor de particulier niet zo’n probleem. Het zijn doorgaans probleemloze bomen. Je moet ze wel snoeien, maar dat geldt voor de moderne rassen

net zo goed.”

Toch adviseert hij niet persé oude rassen en verkoopt hij ook moderne en exotische fruitsoorten: „Niet alles wat oud is, is goed, de nostalgie van vroeger was alles beter, daar ben ik als Fries te nuchter voor. Een appel als Elstar is bijvoorbeeld ook heel geschikt voor de eigen tuin.”

Goed advies

Veel is hem gelegen aan het goed adviseren van de klant. Daarom stelt hij veel vragen: hoeveel plek heeft u voor een boom, wat is de grondsoort, wilt u snel fruitproductie hebben, of gaat het vooral om het landschappelijke beeld van een boom? Wat voor smaak zoekt u, wilt u het fruit lang kunnen bewaren?

In Friesland ent Kleefstra de meeste fruitsoorten zelf, soms bestelt hij bij andere gespecialiseerde kwekers. Essentieel bij de keuze van de boom is de onderstam waar het ras op geënt is. De onderstam vormt de eerste 10 cm boven de wortels. Het type onderstam kan een